

Horsens Kommune
Rådhusstorvet 4, 8700 Horsens

Jord og Grundvand
Sagsbehandler:
Gitte Bjørnholdt Brok
Direkte: 7629 2507

Kære KOVA-medlem

www.horsens.dk

Sagsnr. 09.08.00-A21-1-14
Dato: 12.9.2014

Telefontid:
Mandag-onsdag kl. 10.00-15.00
Torsdag kl. 10.00-17.00
Fredag kl. 10.00-13.00

Referat fra møde i KOVA den 3. september 2014

Ole Pilgaard Andersen bød velkommen til mødet og understregede vigtigheden af, at vi fik en god drøftelse og dialog om administrationspraksissen, så kommunen efter mødet står med et indtryk af KOVA's holdninger til den og nogle konkrete tilbagemeldinger der kan arbejdes videre med. Administrationspraksissen skal politisk vedtages på udvalgmødet den 11. november 2014, og der vil KOVA's tilbagemeldinger blive medtaget.

Efter velkomsten var der en kort præsentationsrunde af medlemmerne.

På mødet deltog 20 ud af 27 inviterede repræsentanter. Se vedlagte deltagerliste.

Ad 2. Kommissorium for KOVA

Medlemmerne i kommissoriet

Dansk brøndejerforening (DB) spurgte ind til forummets sammensætning. Teknik- og Miljøudvalget har sammenkaldt forummet på baggrund af den oprindelige sammensætning. Der er desuden suppleret med 3 vandværker således, at der er en vandværksrepræsentant fra hvert OSD område.

Dansk Brøndejerforening forhørte sig, om det er i orden, at de også fremover deltager som landsorganisation eller om kommunen vil kræve, at de opretter en lokalafdeling der deltager i KOVA. For Horsens Kommune er det væsentligste, at der er en repræsentant med fra DB, og vi vil ikke kræve, at der oprettes en lokal afdeling.

Brædstrup Vandværk fandt det vigtigt at både bestyrelse og vandværksleder har mulighed for at være repræsenteret i KOVA. Horsens Kommune vil gerne imødekomme dette ønske.

Status for indsatsplanlægningen i Horsens

Horsens Kommune gjorde kort status for hvor langt vi er med indsatsplanlægningen i kommunen, og i forlængelse heraf blev der spurgt ind til, hvad tidsfristen for kommunens arbejde er. Kommunen skal, ifølge bekendtgørelsen om indsatsplanlægning, 1 år efter modtagelse af statens grundvandskortlægning udarbejde et udkast til foranstaltninger, der foreslås rettet mod den enkelte lodsejer. Tidsrammen for udarbejdelse af den færdige indsatsplan forventes at blive 2 år.

Kommunen fortalte kort om nogle af de resultater som indsatsplanerne har været medvirkende til, bl.a. skovrejsning ved Rugballegård og kloakering af Endelave ø. Horsens Vand har desuden besluttet, at deres spildvandsslam ikke køres ud på marker indenfor OSD i hele Danmark. Østjysk Familielandbrug mener, at man i kommunen gør slammet værre end det er, og at analyser og kontrol med hvilke arealer slammet køres ud på gør, at der er godt styr på det.

Ad 3 og 4. Grundvandsredegørelse og prognoser for fremtidigt vandbehov samt administrationspraksis for indsatsplanlægning

Vandværksboringerne tilstand:

Børge Nielsen, LMO spurgte, om kommunen har overblik over tilstanden i vandværkernes boringer – i forhold til utætheder?

Kommunen svarede, at det har vi ikke direkte, hvilket skal forstås således, at vi fører tilsyn med boringerne i forbindelse med tilsynet af vandværkerne. Her tilser vi, at tørbrønden/råvandsstationen er udført korrekt og at vedligeholdelsen er i orden. Et tilsyn omfatter ikke en videoinspektion af boringen, så derfor har vi ikke kendskab til den del af boringen, som ligger under jorden.

I forbindelse med fornyelse af vandindvindingstilladelser, har kommunen også fokus på boringerne tilstand og herunder deres alder, restlevetid og risici for forurening. Kommunen har fokus på, at en videoinspektion kan give meget nyttig information om en boring, og kommunen vil ved tilsyn og i forbindelse med indsatsplanarbejdet, spørge vandværkerne, om de på noget tidspunkt har fået foretaget en videoinspektion af deres boringer og drøftet behovet for at få den foretaget.

Bevaringsværdige/ikke-bevaringsværdige boringer/kildepladser:

Knud Møller Nielsen, Torsted Vandværk spurgte om, hvor mange ikke-bevaringsværdige vandværksboringer/kildepladser der er i kommunen?

Kommunen svarede, at det har vi ikke en status på, og det er heller ikke noget vi gør status for. Begrebet ikke-bevaringsværdige vandværker blev lanceret af det tidligere Vejle Amt i forbindelse med Regionplan 2005. Vandværker med boringer beliggende i, eller meget tæt på byen, blev vurderet som ikke-bevaringsværdige, overvejende på grund af den forureningsrisiko der er forbundet med at ligge i byen. Vejle Amt vurderede dengang, at 17 ud af kommunens 40 private almene vandværker havde en ikke-bevaringsværdig kildeplads.

I kommunen har vi flere vandværker som er beliggende inde midt i byen eller i udkanten af byen, og som indvinder grundvand som opfylder de gældende drikkevandskvalitetskrav både i forhold til naturligt forekommende stoffer og miljøfremmede stoffer. Kommunen har ikke nogen planer om at kræve disse kildepladser nedlagt, så længe de leverer godt drikkevand, uanset om Vejle Amt tidligere har vurderet dem som ikke-bevaringsværdige.

Knud Møller spurgte endvidere, om kommunen er indstillet på at give tilladelse til nye boringer på en kildeplads som er beliggende inde i byen, og hvis de vejledende afstandskrav til forskellige forureningskilder, ikke kan overholdes?

Kommunen svarede, at i sådan en situation, vil kommunen gå i dialog med vandværket for at få en snak om, hvorvidt det giver mening at investere mere i en bynær kildeplads, eller om vandværket skulle benytte lejligheden til at tage "første skridt" til en ny kildeplads – en ny boring er en stor investering, som gerne skulle være en god langtidssikret investering. I overvejelserne indgår mange forhold bl.a. vandkvaliteten i de eksisterende boringer, er der

tegn på at vandet er overfladepåvirket, vandværkets egne forventninger til deres "levetid" og meget mere.

Det stigende vandbehov i forhold til udnyttelsen af grundvandsressourcen

Horsens Kommune forventer, at en stor del af det stigende vandbehov vil være inde omkring Horsens by, og at det derfor særligt er Horsens Vand som skal forberede sig på at kunne levere tilstrækkeligt med drikkevand.

Kommunen redegjorde for hvordan grundvandsressourcerne udnyttes i de forskellige OSD'er, herunder, at der er brug for en yderligere afklaring af hvor stor den tilgængelige ressource er i Rugballegård OSD og Hovedgård OSD. I forbindelse med fornyelse af vandindvindingstilladelsen til Horsens Vand - henholdsvis Rugballegårdværket og Højballegårdværket, vil Horsens Kommune sammen med Horsens Vand gå nærmere ind i den problemstilling.

Jørgen Vase, Østjysk Familielandbrug spurgte om det ikke var muligt, at udnytte de grundvandsressourcer med god vandkvalitet, som nogle af de små nabovandværker til Horsens Vand indvinder fra.

Kommunen svarede, at det kunne der bestemt være god fornuft i at gøre.

Utætte kloakledninger

Utætte kloakledninger er en trussel, som vi ikke må glemme.

Horsens Vand redegjorde for, at det ikke er udsivning fra kloakledningerne som er det største problem, men derimod indsvivning af vand fra f.eks. nedsivende jordvand, som følge af kraftig nedbørshændelser.

Miljømål - Pesticider

Dansk Brøndejerforening er ikke sikker på, at Horsens Kommunes byråd kan fastlægge miljømål mht., at vi ønsker drikkevand helt uden sprøjtemidler/sprøjtemiddelrester og miljøfremmede stoffer. EU-direktivet for grundvand regulerer dette.

Brædstrup Vandværk er enige i, at i forhold til pesticider så er det godt at anvende forsigtighedsprincippet, fordi vi ikke ved om der kommer ny viden om stoffernes farlighed.

Børge Nielsen kommenterede, at en pesticidindsats i forhold til forurening er reguleret af EU lovgivningen, og at en indsats skal være proportional med behovet.

Pesticider i drikkevandet

Dansk Brøndejerforening mener ikke, at pesticider er et sundhedsproblem, med de lave grænseværdier vi har for pesticider i drikkevandet og at der ikke er behov for at gøre nogen indsatser overfor pesticider. DB mener, at vi finder det vi analyserer for - det er bare et spørgsmål om hvor dygtige laboratorierne er.

Lillian Sørensen, DN oplyste, at landbrugets forbrug af pesticider udgør 95 % af det samlede pesticidforbrug, mens de private husejers forbrug kun udgør 5 %. DN vil helt overordnet have styr på, hvem der forurener vores grundvand, så vi kan få sendt regningen til forurenere.

DN efterlyste svar på, hvordan vi undgår, at de i dag tilladte sprøjtemidler havner i vores grundvand?

Børge Nielsen, LMO svarede, at vi i Danmark har et af de skrappeste godkendelsessystemer for pesticider i EU og vi har varslingsystemet VAP. Ved fund af et stof i grundvandet fjernes stoffet på listen over godkendte pesticider.

Henrik Nielsen, LMO bemærkede, at landbruget også er optaget af, at grundvandet har en god kvalitet, både af hensyn til deres egen sundhed, men også af hensyn til deres dyr.

Rasmus RM tilføjede, at forudsætningen for, at vi kan stole på at pesticidreguleringen er tilstrækkelig til at beskytte grundvandet er, at sprøjtemidlerne anvendes regelret og at vi desuden skal huske på, at varslingsystemet ikke tager højde for alle typer af jordbundsforhold, og at man vi derfor fortsat skal håndtere problemstillingen med pesticiderne i grundvandet med omhu.

Tom Heron pointerede, at fortidens synder kan vi ikke gøre noget ved, men kommunen kan og vil gennem formidling og information arbejde for, at borgerne får den nødvendige forståelse for nødvendigheden af, at der er vigtigt, at de anvender midlerne korrekt og allerhelst undgår brugen af sprøjtemidler.

Pesticidfølsomme indvindingsområder

Børge Nielsen, LMO spurgte, om der er fagligt grundlag for at sige, at følsomme indvindingsområder (også benævnt nitratfølsomme indvindingsområder) som er følsomme overfor nitrat, også pr. definition er følsomme overfor pesticider.

Horsens Kommune svarede, at det er der pr. definition ifølge Naturstyrelsens udmelding til kommunerne. Naturstyrelsen har lovet kommunerne en vejledning til udpegning af pesticidfølsomme indvindingsområder, men den har vi ikke set noget til endnu. Kommunen er derfor gået sammen med flere nabokommuner for at finde en fælles metodik til udpegning af de pesticidfølsomme indvindingsområder. Der er ikke fastlagt en metodik endnu, så indtil videre, anvender kommunen en procedure for prioriteringen, som kommunen har lavet sammen med det rådgivende ingeniørfirma Alectia. Proceduren tager udgangspunkt i de kortlægningsdata, som vi modtager fra den statslige grundvandskortlægning, herunder grundvandskemi, lertykkelseskort, grundvandsdannelse og grundvandets alder samt en vurdering af de mere administrative forudsætninger for at drive et vandværk.

Miljømål - nitrat

Henrik Nielsen, LMO bemærkede, at med et miljømål på en gennemsnitlig nitratudvaskning på 50 mg/l, så kan landbruget, med fornuftige sædskifter og teknologiske løsninger, godt opnå fornuftige afkast/udbytter.

Børge Nielsen, LMO – opfordrede også kommunen til at tage et ekstra kig på hvad der er muligt mht. miljømål for nitrat, i henhold til EU-direktivet på området. Børge Nielsen kunne i øvrigt godt bakke op om et miljømål på 50 mg/l nitrat.

Lillian Sørensen, DN pointerede, at det er en menneskeret at have rent grundvand. Vi kan ikke have et miljømål på 50 mg/l i områder hvor indholdet i grundvandet i forvejen er lavere. Det lyder nærmest som om, at vi sigter mod at komme højere op.

Kommunen forklarede at forslaget til et miljømål på 50 mg/l er fremkommet ved at forholde sig til hvad der er en realistisk og en afbalanceret indsats mht. nitrat. Foruden Brædstrup Våbensholm OSD'et er kommunens grundvand generelt ikke hårdt belastet med nitrat og det er kommunens vurdering, at det vil være vanskeligt (umuligt) at gennemføre krav om en gennemsnitlig udvaskning på meget mindre end 50 mg/l nitrat.

Kommunen mener, at der skal opstilles nogle mål som er ambitiøse, men som også er realistiske og på sigt mulige at opnå. Det er dog vigtigt for kommunen, at interessenter og politikere er bevidste om, at ved en fortsat gennemsnitlig udvaskning på 50 mg/l, så vil man teoretisk set komme op på et indhold på 50 mg/l grundvand i grundvandet. Skal den gennemsnitlige nitratudvaskning længere ned end 50 mg/l, bliver det meget dyrt for vandværket og i sidste ende forbrugerne.

Brædstrup Vandværk nævnte, at der (nok) ikke er nogen af vandværkerne der har lyst til at sende vand ud til forbrugerne med et nitratindhold på af 50 mg/l, så en omformulering af miljømålet vil være godt.

Nim Vv. og Torsted Vv. mente heller ikke, at vi skal gøre nitrat problemerne større end de er, og at et miljømål på en gennemsnitlig nitratudvaskning på 50 mg/l lyder rimelig.

Horsens Vand synes, at selve nitratniveauet lyder rimeligt, men opfordrede også til grundigt at overveje formuleringerne, således at de ikke misforstås. Horsens Vand forholdte sig også til, at det primære krav er, at vi på lang sigt kan overholde drikkevandskvalitetskravene og at det er det som indsatserne skal medvirke til.

Kommunen vil arbejde videre med formuleringen af målsætningen, som med sin nuværende ordlyd signalerer, at vi er indforstået med at nitratindholdet i grundvandet må stige helt op til 50 mg/l, uden at der gøres en indsats. Dette er naturligvis ikke hensigten. Vi arbejder videre med en formulering som giver bedre muligheder for fastholdelse af den gode vandkvalitet og for forbedring af vandkvaliteten, der hvor den ikke er tilfredsstillende.

Overvågning af miljømålene

DN kommenterede på, om det er korrekt forstået, at der kan være en overskridelse af miljømålet på 50 mg/l gennemsnitlig nitratudvaskning 3 år i træk inden, at der skrives til handling?

Kommunen forklarede, at sædskifter og gødningsudbringning varierer meget fra år til år og det giver ikke et repræsentativt billede af et områdes gennemsnitlige nitratudvaskning (over tid), kun at kigge på udvaskningen for et enkelt år. Det er desuden omkostningstungt for vandværket og landmanden, i form af økonomi og mandetimer, at forhandle og indgå dyrkningsaftaler. Derfor er det vigtigt, at man sikrer sig, at de penge som vandværket betaler for at nedbringe udvaskningen, giver den ønskede effekt og største reduktion pr. krone. Marker der for et enkelt år, måske pga. et usædvanligt dyrkningsår, har en høj nitratudvaskning bliver ikke prioriteret lige så højt mht. indgåelse af dyrkningsaftaler som et område der konstant/gennem 3 år har ligget højt mht. nitratudvaskningen. Det er her vigtigt at tilføje, at kommunen allerede har data fra 2010 og frem til 2013 således, at man ikke skal vente i flere år, men allerede nu kan vurdere og handle på dataene fra de foregående 3 år.

Forvaltningen forklarer at det vand som vi pumper op fra grundvandsmagasinet varierer i alder og at den koncentration af stoffer vi finder i grundvandet, er en sammenblanding af vand dannet over længere perioder.

Frivillighed og påbud

Brædstrup Vandværk spurgte, hvad kommunens holdning er til brug af frivillighed ved indgåelse af dyrkningsaftaler, contra at påbyde de nødvendige dyrkningsrestriktioner.

Kommunen forklarede, at det er et lovkrav at dyrkningsaftaler jf. Vandforsyningslovens §13 altid skal forsøges opnået ved frivillighed. Hvis det ikke lykkes efter en nærmere fastsat tidsfrist f.eks. 2-3 år, kan kommunen med Miljøbeskyttelseslovens §26a påbyde de

nødvendige dyrkningsrestriktioner. Hvorvidt kommunen er indstillet på at meddele påbud for at opnå den nødvendige grundvandsbeskyttelse indenfor et konkret vandværks indvindingsopland, er netop et af de forhold, som kommunens politikere skal træffe beslutning om ifm. vedtagelse af administrationspraksissen.

Ole Pilgaard tilføjede, at han var overbevist om, at kommunen ville gå hele vejen til at meddele påbud, hvis det er det der er behov for, for at sikre den nødvendige grundvandsbeskyttelse.

Økonomi

Brædstrup Vandværk kommenterede, at der med den nye lov om selskabsdannelse (gælder dog kun for større vandværker med en årlig indvinding >200.000 m³/år) ikke er mulighed for at spare meget op for vandværkerne. Det betyder, at for at vandværkerne kan få lov til at hæve vandprisen overfor forbrugerne, så skal der være nogle konkrete indsatser i indsatsplanerne.

Afrunding af mødet

KOVA's medlemmer har nu 4 uger til at komme med skriftlige tilbagemeldinger på det fremlagte forslag til en administrationspraksis, dvs. frem til den 8. oktober 2014. Kommunen vil arbejde hen imod en politisk behandling af forslaget den 11. november 2014.

Kommunens indlæg på mødet vil sammen med referatet blive lagt på kommunens hjemmeside.

Næste møde i KOVA bliver når der ligger et forslag til Brædstrup Indsatsplanen klar til drøftelse. Det forventes at blive omkring 1. marts 2015.

Ole Pilgaard sluttede af med at takke for fremmødet og for en rigtig god og inspirerende debat.

Med venlig hilsen

Gitte Bjørnholdt Brok
Ingeniør

Rasmus Rønde Møller
Geolog